

Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum

23.10.2023

Dnro/Dnr

TRAFICOM/562912/03.03.01/2023

Viite/Referens

Asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta HE 24/2023 vp.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan asemien esteettömyystietojen osalta seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto on ollut mukana valmistelemassa hallituksen esitystä ja tarkastelemassa eri vaihtoehtoja EU-lainsäädännön vaatimusten toteuttamiseksi. Virasto katsoo, että Liikenteenohjausyhtiö Fintrafficille on laissa selkeästi osoitettu toimialaksi rautatieliikenteenohjaus ja -hallinta sekä niihin liittyvän tiedon keruu, hallinta ja hyödyntäminen. Lisäksi yhtiöllä on keskeinen rooli liikenteen dataekosysteemin kehittämisessä.

Tehtävien järjestämisvaihtoehtoja tarkasteltaessa esillä oli vaihtoehto, jossa rautatieasemien esteettömyystietojen kerääminen ja siihen liittyvä tietopalvelu olisi suoraan osoitettu liikenteenohjausyhtiölle. Rahoituksen järjestäminen olisi tässä mallissa ollut kuitenkin haasteellista, joten vastuu tehtävistä päädyttiin osoittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle niin, että se voi hankkia palvelun liikenteenohjausyhtiöltä. Viraston näkökulmasta on kuitenkin tärkeää, että esityksessä viitataan laajempaan hallinnonalalla tehtävään arviointiin liikenteen tietoekosysteemin ja liikkumiseen liittyvien tietojen hyödynnettävyyden kansallisesta tahtotilasta sekä Fintrafficin roolista sen toteuttajana, ja että tehtävien osoittamista suoraan Fintrafficille ja järjestämismallia voidaan tulevaisuudessa tarkastella uudestaan muun tietosäätelyn uudistamisen yhteydessä. Tämä toimintatapa säästäisi myös työmäärää hallinnonalalla, kun virastojen ei tarvitsisi käyttää aikaa työn tilaamiseen ja ohjaamiseen vaan tehtävät vastuutettaisiin suoraan Fintrafficille, jolloin vain tehtäviin liittyvä mahdollinen valvontatehtävä olisi hallinnonalan virastoilla.

Liikenne- ja viestintävirasto haluaa kiinnittää huomion tehtävän rahoitukseen. Hallituksen esityksen mukaan esteettömyystietopalvelu olisi osa liikkumisen tietopalveluiden järjestelmäkokonaisuutta, jota Liikenne- ja viestintävirasto rahoittaa jo nykyisin. Virasto käyttäisi tietopalveluihin osoitettuja määrärahoja hankkiessaan palveluita Liikenteenohjaus Fintraffic Oy:ltä palveluostoina. Hallituksen esityksessä todetaan, että tämä määräraha pysyisi muutoksen myötä edelleen viraston budjetissa eikä tämä vaadi uutta määrärahaa valtion talousarvioon tai

julkisen talouden suunnitelmaan. Liikenne- ja viestintävirasto joutuu kuitenkin rahoittamaan muista määrärahoista järjestelmään tehtävän alkuinvestoinnin, koska nykyisissä Fintrafficilta hankittavien tietopalveluun osoitetuista määrärahoista ei ole väljyyttä tämän hankkimiseen. Esityksessä todetaan, että sopimuksen hallintaan, neuvontaan ja valvontaan tarvitaan 0,5 -1 htv vuosittain. Fintrafficissa käynnissä olevan liikenteen dataekosysteemin ja siitä sivuavien, Liikenne- ja viestintäviraston sekä Väyläviraston hankkimien palvelujen rahoituksen järjestelyt ovat kirjavien ja aukollisia. Tässäkin tilanteessa ollaan kehittämässä uutta palvelua ilman uutta investointi- ja ylläpitorahoitusta. Virasto joutuu omalta osaltaan priorisoimaan palvelujen ylläpitämistä ja kehittämistä, ja tarvittaessa hakemaan lisämäärärahoja toiminnan jatkuvaan järjestämiseen. Virasto korostaa sen vuoksi järjestämismallin kokonaistarkastelun tärkeyttä.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että Suomessa on selkeästi velvoitettu toimijat toimittamaan tietokantaan ajantasaisen tiedon. Tämä velvoite ei nyt hallituksen esityksestä ilmene. Viraston käsityksen mukaan tämä velvoite olisi asetettava asemanhaltijalle. Virasto pitääkin tärkeänä, että asemanhaltijanrooliin liittyvät kysymykset ratkaistaan Liikenne- ja viestintäministeriön johdolla mahdollisimman pian.

Toimivaltaisten tieliikenteen viranomaisten kunnallisista ja seudullisista toimivalta-alueista säätämisen osalta virasto lausuu seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa ehdotusta liikenteen palveluista annetun lain 181 §:ssä säädettyjä palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenneviranomaisia koskeviksi muutoksiksi. Nyt ehdotetuilla muutoksilla toimivalta-alueisiin on joitain vaikutuksia toimivaltaisten viranomaisten rahoitukseen ja myönnettäviin valtionavustuksiin. Nämä on huomioitu Liikenne- ja viestintävirastossa.

Pentinsaari Pietari
Ylijohtaja

Tyynilä Une
Johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 23.10.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomien kirjaamosta.